

Ka Sulat ne Igpeendiye te Hibuwanen

Igpewun-a

Ka seini ne sulat, ware nanengnengi ke hentew ka migsulat kayi, piru igpeendiye seini te sabeka ne punduk te me Hudiyu ne migmalintutuu ne egngaranan degma te Hibuwanen. Insulat seini su eyew egkalig-en ka pegpalintutuu ran tenged su nana-nasian e ka keyirapan ne eg-antusen dan wey in-el-elehan ka pegpalintutuu ran ki Kristu. Sikan naa, imbagget sikandan te talagsulat meytenged te pegpalintutuu ran wey impanulu din sikandan te si Hisu Kristu ka malehet wey ka katammanan ne impakita te Manama te me etew kayi te ampew te tane.

Ne due seini se tatelu ne kamalehetan ne mig-ay-ayaran din te egpanulu: (1) Si Hisus ka ware bunsuranan wey ware katamanan ne Anak te Manama. Ne labew pad sikandin te me prupita, me panalihan, wey minsan ki Muwisis. (2) Si Hisus ka impeila te Manama ne ware katamanan ne talagpanubad. Labew sikandin te me talagpanubad diye te Tapey ne Kasabutan. (3) Ne pinaahi ki Hisus, ka migpalintutuu kandin egkaluwas te sale wey te kamatayan.

Nahuhud diye te kapitulu 11 ka meytenged te pegpalintutuu te mabantug ne me Hibuwanen puun pad dengan. Sikan naa, imbagget te talagsulat ka migmalintutuu ne eglig-en te pegpalintutuu ran. Ne diye te kapitulu 12, imbagget din

man-e sikandan ne egpabulus ka egmatinumanen taman te katamanan, ne iyan de egtengtengan si Hisus. Igpaantus man-e kandan ka me keyirapan wey ka pegbayad-bayad ne egginguma kandan. Piru keilangan ne egkatahaan dan ne seeye se langun, pegdisiplina re kandan te Manama isip me anak din. Mig-impusan din ka seini ne sulat pinaahi te pegtambag din wey pegpaney-paney rin.

Ka nasulat te seini ne baseen

Igpewun-a: Ka Anak iling ded te Manama 1:1-3

Labew si Kristu te me panalihan 1:4–2:18

Labew si Kristu engki Muwisis wey ki Huswi 3:1–4:13

Si Kristu ka labew te langun ne talagpanubad 4:14–7:28

Labew ka kasabutan ni Kristu du te langun ne me kasabutan 8:1–9:28

Labew te langun ka pegpanubad ki Kristu 10:1-39

Ka panunggilingan te pegpalintutuu ne eg-ikulen ta 11:1–12:29

Ka katammanan ne pegpaney-paney wey ka pegpanulu 13:1-25

Ka katelesan te Amey due te Anak

¹ Dengan ne timpu, malasi migpakiglalag ka Manama te nalein-lein ne paahi diye te me kaap-apan ta pinaahi te me prupita. ² Piru te seini se katammanan ne timpu, migpakiglalag sikandin kanta pinaahi te Anak din ne in-alam din ne iyan egkeyimu ne kamuney te langun. Ne pinaahi kandin, innimu te Manama ka kalibutan. ³ Due te Anak egkakita ka katelesan te Manama, wey

ke nekey ka Manama, iling naan ded ka Anak. Sikandin ka egbuut wey egtanggu te langun pinaahi te maresen ne lalag din. Te napenga rin e ka innimu rin ne peglinis te sale te me etew, migpinnuu e sikandin diye te igkakawanan* te Amana ne Maresen ne Manama ne diye te langit.

Labew ka Anak du te me panalihan

⁴ Purisu, labew pad sikandin te me panalihan te Manama wey labew pad degma ka genal ne imbehey te Manama kandin du te me panalihan.

⁵ Su ware de due panalihan ne migkahiyen te Manama,

“Anak ku sikeykew.

Kuntee, igpanengneng ku ne Amey ad e nikeykew.”

Ware ingkahi te Manama meyitenged te panalihan,

“Amey ad e nikandin, wey Anak kud e sikandin.”

⁶ Timul pad man-e, te pegpeuyan te Manama te mabantug† ne anak din kayi te kalibutan, migkahi sikandin,

“Keilangan ne ka langun ne me panalihan te Manama egsimba kandin.”

⁷ Meyitenged te me panalihan, migkahi ka Manama,

“Innimu te Manama ka me panalihan ne egpekeiling te kalamag,

* **1:3** Sumale te tuluuwen te me Hudiyu, ka talahuren de ne etew ka egpakapinnuu diye te igkakawanan te mabantug ne etew. **1:5** Sal 2:7; 2Sam 7:14; 1Kru 17:13. **1:6** Diy 32:43 (LXX). † **1:6** Te Grigu: ka panganey ne anak din. **1:7** Sal 104:4 (LXX).

wey ka suluhuanen din ne egpekeiling te hapuy ne egkanlabkanlab.”

8 Piru migkahiyen din mule ka Anak din,
“Ka Peghari nu, Manama, ware iya egtamanan,
wey matareng ka peg-uyan nu te migharian nu.

9 Inggeyinawaan nu ka himu ne matareng, piru ka himu ne mareet, ingkeepes nu.

Purisu, sikeddi ne Manama nu ka mig-alam keykew ne egpakaparibabew te me duma nu

wey ka migbehey keykew te dakel ne kahale kuntere kandan.”

10 Ne mig-abey sikandin migkahi diye te Anak din,
“Te an-anayan, Magbebaye, innimu nu ka kalibutan,

wey intekul te belad nu ka langit.

11 Egkengaawe sikandan, piru kene ka mule egkaawe.

Egkaleddak ka langun iling te me manggad.

12 Eglupien nu sikandan iling te kumbale,
wey egbullasan nu sikandan.

Piru sikeykew, kene ka egkabalbalawan
wey ware egtamanan te umul nu.”

13 Ne ware de due panalihan ne ingkahiyen te Manama,

“Pinnuu ka kayi te igkakawanan ku,
taman te eggimuwen ku ne diekanan nu
ka me kuntere nu.”

14 Na, nekey naa ka me panalihan? Sikandan ka me suluhuanen te Manama ne kene egkakita ne igpeuyan din eyew egtanggu te seeye se egpakarawat te kaluwasan.

2

Ka pegpamalehet meytenged te kaluwasan

¹ Purisu, keilangan ne amanaan ta eg-ay-ayari te egpamineg ka kamalehetan ne narineg tad e eyew kene ki egpakasuwey due. ² Ka Balaud ni Muwisis ne imbehey te Manama pinaahi te me panalihan, napamalehetan ne malehet iya, wey ka langun ne etew ne migsupak wey ware migtuman kayi, miglegparan e sumale te sale dan. ³ Purisu, egmenuwen te naa te egpaka-panalliya te legpad ke egbalaharen ta seini se kaluwasan ne ware egkeilingan? Ka Magbebaye mismu ka an-anayan ne migpataha meytenged te seini ne kaluwasan, wey impamalehet e degma seini kayi te kanta te seeye se nakarineg kandin. ⁴ Migpamalehet degma ka Manama meytenged kayi pinaahi te me palinneu, me nalein-lein ne kein-inuwan, wey me katuenan ne imbehey te Panisingan te Manama sumale te pegbuut din.

Migginguma ka kaluwasan pinaahi ki Hisus

⁵ Na, meytenged te egkahiyen ney ne egginguma ne kalibutan, kene ne me panalihan te Manama ka egpeuyanen din due. ⁶ Piru due nasulat diye te Kasulatan ne miggenendue:

“Manama, nekey bes ka etew, mania te egsumsumanen nu pad?

Mania te egtanguwen nu pad ka anak te etew?

⁷ Impariralem nu sikandin te me panalihan te ware de naluhey.

Ne imbehayan nu sikandin te katelesan wey bantug ne iling te Hari,

⁸wey impabuut nu sikandin te langun.”

Ne ka egkahiyen te Kasulatan ne “impabuut sikandin te langun,” iyan igpasabut due ne ware minsan nekey ne kene egbuutan te etew. Kuntee, ware te pad nakita ne neyimu seini se langun.

⁹Piru ke meyitenged ki Hisus, nakanengneng ki ne impariralem sikandin te Manama te me panalihan te ware de naluhey, su eyew pinaahi te keupiya wey keyid-u te Manama, egpatey sikandin para te langun ne etew. Ne imbehayan sikandin te katelesan wey bantug ne iling te Hari tenged te kamatayen ne in-antus din. ¹⁰Innimu te Manama ka langun wey ka langun ne innimu rin para re iya kandin. Purisu, eleg de iya ne impaantus din ka migpuunan te kaluwasan ta ne si Hisus. Su pinaahi te peg-antus ni Hisus, nabayaan din ka langun ne keilangan ne egkabayaan din su eyew masalig ka anak te Manama ne egpakasawit te kabantug din.

¹¹Ne si Hisus wey ka me etew ne immatulus din, sabeka re ka Amey ran. Ne tenged due, kene egkeyilew si Hisus ne egngaran kandan ne me suled din. ¹²Su migkahi sikandin diye te Amey rin,

“Ame, igpeila ku sikeykew te me suled ku;

wey egdayanen ku sikeykew diye te taliware te langun ne egsimba keykew.”

¹³Migkahi degma sikandin, “Egsalig a iya te Manama.” Ne migkahi pad man-e sikandin, “Seini a duma te me anak ne imbehey te Manama keddi.”

¹⁴ Na, tenged su ka me anak te Manama etew re ne due sapu wey langesa, migpekeetew degma si Hisus ne iling ded kandan. Innimu rin seini eyew pinaahi te kamatayen din, egdereetan din sika se due geem te kamatayen, ne iyan sika se ahalen te me busew. ¹⁵ Sikan naa, inluwas din ka langun ne neuripen seled te intiru ne umul ran tenged te pegkaaldekan dan te kamatayen. ¹⁶ Su kene iya ne me panalihan ka egbulihan din, ke kene, ka me kabuhalan iya ni Abraham. ¹⁷ Purisu, keilangan ne neyimu iya sikandin ne iling te me suled din te minsan nekey ne paahi eyew egkeyimu sikandin ne hiid-uwen wey matinumanen ne Labew ne Talagpanubad te Manama, su eyew egpakabehey sikandin te igpanubad para te sale te me etew. ¹⁸ Sikan naa, puun su mig-antus wey intintal mismu si Hisus, egpakabulig sikandin te me etew ne egtintalen.

3

Labew pad si Hisus ki Muwisis

¹ Purisu me suled ku ne migmalintutuu ne in-alam te Manama ne keet-etawan din wey iling keddiey te in-umew te Manama ne egkeyimu ne дума rin diye te langit, sumsumana niyu si Hisus. Sikandin ka impeuyan te Manama wey ka Labew ne Talagpanubad te pegpalintutuu ta. ² Matinumanen sikandin te Manama ne iyan mig-alam kandin, iling ki Muwisis te matinumanen ne mig-uyan te keet-etawan te Manama. ³ Piru si Hisus, in-isip ne subla pad ne mabantug du te si Muwisis,

su iling te sabeka ne etew ne egbebaley ne iyan mule egmabantug du te baley ne impasasindeg din. ⁴ Su ke due baley, due degma etew ne migpasasindeg due, piru ka Manama ka miggimu te langun. ⁵ Ne si Muwisis, matinumanen ne suluhuanen diye te keet-etawan te Manama. Ne ka innimu rin, sabeka sika ne panunggilingan ke nekey ka igpataha keureme te Manama. ⁶ Piru si Kristu, ka Anak te Manama, ka matinumanen ne eg-uyan te keet-etawan te Manama. Ne sikanta ka keet-etawan din ke egpabulus ki iya ne egsalig wey egpegasal ke nekey ka impallateng ta.

Ka pegpaney-paney te seeye se kene egpalintu-tuu te Manama

⁷ Purisu, sumale te ingkahi te Panisingan te Manama,
 “Emun ke egkarineg niyu kuntee ka laheng te Manama,

⁸ kene niyu pakehala ka me ulu niyu,
 iling te innimu te me kaap-apuan niyu dengan te pegsupak dan te Manama
 pinaahi te peg-eleg-eleg dan kandin
 diye te mammara ne inged ne kene egkeugpaan.”

⁹ Su migkahi ka Manama,
 “Minsan nakakite e ka me kaap-apuan niyu te innimu ku seled te hep-at ne pulu (40) ne leg-un,
 in-el-elehan e pad nikandan.

¹⁰ Purisu, nabelu a kandan ne migkahi a,
 ‘Layun de egpakasuwey ka suman-suman dan keddi,
 wey ware dan nataheyi ka batasan ku.’

11 Migpahunlibet a te pegkalangeti ku ne,
 ‘Kene iya sikandan egpakaseled diye te himel-
 layanan ne intahahe ku kandan!’ ”

12 Me suled ku, ayad-ayad kew ne kene ne ma-
 reet ka me pusung niyu ne hubabeen te manekal
 ne Manama, ne iyan buwa egpuunan ne eg-
 pekeinniyug kew kandin. **13** Piru pabanasaley
 kew tagse aldew taheed te duen pad timpu, eyew
 ware sabeka kaniyu ne egkalimbungan te sale
 wey egmakehal se pusung. **14** Su wey ki re eg-
 pakaruma ki Kristu ke egpabulus ki egسالig te
 Manama taman te katamanan, iling te pegسالig ta
 te an-anayan. **15** Su sumale te Kasulatan,
 “Emun ke egkarineg niyu kuntee ka laheng te
 Manama,
 kene niyu pakehala ka me ulu niyu iling te innimu
 te me kaap-apuan niyu dengan te pegsupak
 dan te Manama.”

16 Hentew bes sikandan se nakarineg te laheng te
 Manama piru migsupak kandin? Seeye iya se lan-
 gun ne in-uyan ni Muwisis puun te Ihiptu. **17** Ne
 hentew bes pad ka ingkabelu te Manama seled te
 hep-at ne pulu (40) ne leg-un? Seeye iya se ne-
 nakasale wey nenammatey diye te mammara ne
 inged ne kene egkeugpaan. **18** Hentew bes ka im-
 pahunlibetan te Manama ne kene iya egpakaseled
 diye te himelayanan ne intahahe din kandan?
 Seeye iya se migsupak kandin. **19** Ne dutu, egka-
 nengnengan ta ne ware nakaseled sikandan diye
 te himelayanan tenged su ware migpalintutuu
 sikandan te saad te Manama.

4

Ka himelayanan te keet-etawan te Manama

¹ Purisu, puun te duen pad ka saad te Manama ne egpakaseled ka me etew diye te himelayanan ne intahahe din, keilangan ne eg-ayad-ayad ki ne ware egkahaat kanta. ² Su nakarineg kid e degma te Meupiya ne Panugtulen meyitenged te himelayanan iling te pegkarineg te me kaap-apuan ta dengan. Piru ware karuan seeye diye te kandan tenged su ware nikandan palintutuuwa ka inlalag te Manama. ³ Su sikanta re se migpalintutuu ka egpakaseled te himelayanan. Meyitenged te seeye se ware migpalintutuu, migkahi ka Manama, “Migpahunlibet a te pegkalangeti ku ne, ‘Kene iya sikandan egpakaseled diye te himelayanan ne intahahe ku kandan!’ ”

Ingkahi rin seini minsan natahahe e ka seeye se himelayanan ligkat te innimu rin ka kalibutan. ⁴ Su due nasulat diye te Kasulatan meyitenged te igkapitu ne aldew ne miggenendue, “Te igkapitu ne aldew, miggimeley ka Manama su napenge e ka langun ne innimu rin.” ⁵ Piru sumale te nasulat dutu te kewun-aan ne miggenendue, “Kene iya sikandan egpakaseled te himelayanan ne intahahe ku kandan!” ⁶ Sikan naa, due himelayanan ne egseleran perem te me etew. Piru sikandan se nakarineg dengan te Meupiya ne Panugtulen meyitenged te himelayanan, ware nakaseled tenged su ware sikandan migpalintutuu te Manama. ⁷ Ne mig-alam e man-e ka Manama te lein ne timpu te pegseled diye te hime-

4:3 Sal 95:11. **4:4** Hin 2:2. **4:5** Sal 95:11. **4:7** Sal 95:7-8 (LXX).

layanane ne intahahe din, ne ka sika ne timpu enggaranane din, “Kuntee.” Su peglihad te me legun, migkahi ka Manama pinaahi ki Hari Dabid, “Emun ke egkarineg niyu kuntee ka laheng te Manama, kene niyu pakehala ka me ulu niyu.”

⁸ Ne meytenged te me etew dengan, ke diye pa uyana sikandan ni Huswi te himelayanane ne intahahe te Manama, warad e perem lalaha te Manama ka meytenged te seeye se lein ne aldew ne egpakaseled ka me etew diye te himelayanane. ⁹ Purisu, duen pad peggimeley para te keet-etawan te Manama ne iling te peggimeley rin te igkapitu ne aldew. ¹⁰ Su minsan hentew ne egpakaseled te seeye ne himelayanane, egpekeyimeley degma te kandin ne himu iling te peggimeley te Manama dengan te peggimu rin te langun. ¹¹ Purisu, egpakannekal ki ka egseled te seeye ne himelayanane su eyew ware sabeka kanta ne egpekeiling te me etew dengan ne migsupak te Manama ne ware nakaseled diye te himelayanane.

¹² Su ka lalag te Manama, due geem wey manedted, ne subla pad ne mahalang du te sundang. Eg-uteng sika taman diye te kinariraleman te suman-suman wey te geyinawa, wey taman diye te utek te tul-an wey te buku-buku. Sika ka egpanengneng ke nekey ka suman-suman wey tuyu te etew. ¹³ Diye te tangkaan te Manama, warad iya igkeeles su ka langun egkakita rin wey egkamelmelehan din. Ne sikandin ka egpanabakan ta te langun ne eggimuwen ta.

Si Hisus ka Labew te Talagpanubad

¹⁴ Purisu, puun su due Labew ne Talagpanubad ta ne diyad e te langit, ne iyan si Hisus ne Anak te Manama, keilangan ne egdesdesenan ta ka pegpalintutuu ta. ¹⁵ Ne ka Labew ne Talagpanubad ta, egpakasabut te makasesale ki tenged te etew ki re, su intintal ma degma sikandin te langun ne igtintal kanta, piru ware mule sikandin nakasale. ¹⁶ Purisu keilangan ne kene ki egkeyilew ne egparani diye te tangkaan te hiid-uwen ne Manama su eyew igkeyid-u ki wey egbulihan ki nikandin te timpu te keyirapan ta.

5

¹ Na, ka Labew ne Talagpanubad te me Hudiyu, diye eg-alama te keet-etawan wey egسالihan sikandin ne eggendiye te tangkaan te Manama para te me duma ne me etew. Ne igbehey rin naa ka dasag dan wey ka igpanubad dan eyew egkapasaylu ka me sale dan. ² Ne tenged su etew re degma sikandin ne makasesale, eg-ay-ayaran din seeye se egpakasuwey te kamalehetan wey ware nakanengneng ne mareet bes ka eggimuwen dan. ³ Ne tenged su egpakasale degma sikandin, keilangan ne egpanubad degma sikandin para te kandin mismu ne sale, ne kene de ne sale te duma ne me etew.

⁴ Ware etew ne egkeyimu ne Labew ne Talagpanubad tenged te kandin mismu ne igkeupii ne egkeyimu sikandin ne mabantug, ke kene, keilangan ne ka Manama ka eg-alam kandin iling te pegalam din ki Aarun dengan. ⁵ Ne iling degma ki

Kristu, su kene ne sikandin ka migpabantug te kandin ne pegkeetew ne eyew egkeyimu sikandin ne Labew ne Talagpanubad, ke kene, ka Manama ka mig-alam kandin. Su migkahiyen sikandin te Manama,

“Anak ku sikeykew, ne kuntee, igpanengneng ku ne Amey ad e nikeykew.”

⁶ Ne due degma nasulat ne migkahi ka Manama, “Talagpanubad ka te ware egtamanan, iling ki Milkisidik ne talagpanubad dengan.”

⁷ Te kayi pad si Hisus te ampew te tane, migpanaman-taman sikandin mig-ampu, migsinehew wey migpanguleyi te meemen ka egpeyid-u-hid-u diye te Manama ne iyan egpakapangabang kandin te kamatayen. Ne tenged te mapariralemen sikandin te Manama, narineg sikandin te Manama. ⁸ Ne minsan Anak sikandin te Manama, nateu sikandin ne egtuman te Manama pinaahi te peg-antus din. ⁹ Ne tenged su nabayaan din e ka keilangan ne egkabayaan din, neyimu e sikandin ne egpuunan te ware egtamanan ne kaluwasan te langun ne egtuman kandin. ¹⁰ Su innimu sikandin te Manama ne Labew ne Talagpanubad iling ki Milkisidik.

Ka pegsapad meytenged te peg-engked te peg-palintutuu

¹¹ Na, masalig pad perem ka iglalag ney kaniyu meytenged kayi, piru malehen ne igpasabut kaniyu tenged su kene kew eglinga-linga. ¹² Su minsan eleg kew e perem ne egpanulu, piru

5:6 Sal 110:4. **5:7** Mat 26:36-46; Mar 14:32-42; Luk 22:39-46.

5:12 1Kur 3:2.

keilangan ne eg-abayan kew pad man-e egpanulua te lalag te Manama ne impanulu e kaniyu te an-anayan. Egpekeiling kew te eggsusu pad ne me bate ne kene pad eleg ne egpakeenen te makehal ne keenen. ¹³ Su minsan hentew se gatas pad se eg-inumen, egpekeiling te bate ne ware katahaan ke nekey ka meupiya ne eggimuwen. ¹⁴ Piru ka makehal ne egkeenen, eleg te matesan e se pegpalintutuu. Sikandan ka migbebasbas ne egpekeila ke nekey ka meupiya wey mareet.

6

¹ Purisu keilangan ne kene tad e eglibliberen ka an-anayan ne pegpanulu meytenged ki Kristu su egpabulus kid e te maralem ne pegpanulu ne eleg te matesan e se pegpalintutuu. Kenad e ne keilangan ne egliberan te pad man-e igpanulu ka meytenged te peg-inniyug te himu ne ware karuan wey ka meytenged te pegpalintutuu te Manama. ² Kene kid e man-e egpepanulu meytenged te pegbewutismu, pegtel-eb te belad, pegkeuyag te me minatey, wey ka meytenged te hukum te Manama kanta keureme ne kene egkabalbalawan te ware egtamanan. ³ Piru ke igtuhut te Manama, egpabulus kid e te maralem ne pegpanulu ne eleg te matesan e se pegpalintutuu.

⁴ Su ke due etew ne eg-engked te pegpalintutuu rin ki Hisus, kene egkaayun ne eg-inniyug man-e sikandin te sale din. Su nakanengneng e sikandin te kamalehetan wey naheraman din e ka dasag te Manama, wey nakarawat e sikandin te Panisingan te Manama. ⁵ Naheraman din e ka keupiya te lalag te Manama wey ka geem te Manama ne

amana ta egkaherami te egginguma ne timpu, ⁶piru eg-engked ded sikandin te pegpalintutuu rin. Sikan naa, kenad e egkaayun ne egpaliberen pad sikandin egpeinniyuha te me sale din su egkeiling e te eg-abayan din pad man-e iglansang te krus ka Anak te Manama wey egpeyilawan diye te kasuluhan.

⁷Na, sikanta se me etew, iyan ta egkeilingan ka tane. Emun ke malasi eg-urani ka tane ne egpaka-patubu te meupiya ne pinamula wey egkapulusan te seeye se migpamula, impanalanganin naa te Manama ka sika ne tane. ⁸Piru ke duhiyen de ne hilamunen ka igpatubu kayi, ware karuan te sika ne tane wey igdilus e te Manama, ne egkataman, egsilaban e.

⁹Minsan iling due ka inlalag ney, me pinalangge ku ne me suled, piru nakamemalehet key ne me-upiya pad dutu ka egkeula-ula niyu tenged te me panalangin ne egpakaruma te kaluwasan niyu.

¹⁰Su matareng ne talaggukum ka Manama. Kene din egkalingawan ka me himu niyu wey ka geyinawa ne impakita niyu kandin pinaahi te pegbulig niyu te keet-etawan din. Ne minsan kuntee, egpabulus kew pad ne egbulig kandan. ¹¹Ne iyan ney igkeupii ne egpabulus ka kaali-ali te tagse sabeka kaniyu ne eggimu te iling due taman te katammanan, eyew egkamalehet ka egpallatengen niyu. ¹²Keilangan ne kene kew papepehul, ke kene, ilingi niyu seeye se nakarawat e te inaad te Manama tenged su migpabulus sikandan ne migpalintutuu wey ware sikandan napeleyi ne egtetahad.

Egkatuman iya ka saad te Manama

¹³ Sumsamana niyu ka timpu ne migsaad ka Manama ki Abraham. Ne puun su ware egpakalabew te Manama, ware sikandin migpahunlibet te duma ne ngaran eyew igpamalehet din ka insaad din, ke kene, ka kandin mismu ne ngaran ka impahunlibetan din. ¹⁴ Migkahi sikandin, “Egpanalangingan ku iya sikeykew wey egpabugbuhalen ka.” ¹⁵ Ne tenged su ware napeleyi si Abraham ne migtetahad, narawat din ka insaad te Manama. ¹⁶ Na, emun ke egpahunlibet ka sabeka ne etew, iyan din igpahunlibet ka labew pad kandin. Ne puun te seini ne pegpamalehet, egkewusey e ka me apulanan te me etew. ¹⁷ Iling ded degma ka innimu te Manama te pegsaad din. Migpahunlibet sikandin te pegsaad din eyew igpakita rin te seeye se egpakarawat te insaad din, ne kene iya egkabalbalawan ka katuyuan din. ¹⁸ Ne ka daruwa ne innimu te Manama, ka pegsaad din wey ka pegpahunlibet din, kene iya egkabalbalawan su kene egkaayun ne eg-uubat ka Manama. Purisu sikanta se nakaaput e te Manama, egkabagget ki ne kene egleke te impallateng ta ne me panalangin ne insaad din kanta. ¹⁹ Ka seini ne pegpallateng, ka egpekeehet te pegpallateng ta, * tenged su klaru iya ne egkarawat ta ka insaad te Manama kanta. Tenged te pegpallateng ta, hendue te nakaseled kid e diye te ugpaan te Manama iling te pegseled te Labew ne Talagpanubad diye te matulus ne sinabeng ne in-

6:14 Hin 22:16-17. **6:19** Lib 16:2. * **6:19** Te Grigu: palibehat te gimukud.

eletan te makepal ne kurtina. ²⁰ Ne miggun-e e si Hisus diye te langit eyew egpangatubang para kanta su neyimu sikandin ne Labew ne Talagpanubad te ware egtamanan, iling ki Milkisidik ne talagpanubad dengan.

7

Ka talagpanubad ne si Milkisidik

¹ Ne si Milkisidik ka Hari dengan diye te Salim wey ka talagpanubad degma te Amana ne Mabantug ne Manama. Sikandin ka migsinug-ung te peg-uli ni Abraham te migbubunu ne nakapanalu te me Hari, wey ka migpanalangin kandin. ² Ne imbehey ni Abraham ki Milkisidik ka igkasapulu ne baad te langun ne naawi din te pegbubunu. Ka kaluwasan te ngaran ne Milkisidik, “matareng ne Hari.” Ne tenged su iyan kaluwasan te inged ne Salim ne migharian din ka “keupianan,” engngaranan ded man-e sikandin te “Hari te keupianan.” ³ Ware nasulat ka meyitenged te amey rin, iney rin, wey me kaap-apuan din. Ware degma nasulat ka meyitenged te peglesut din wey ka pegpatey rin. Iling sikandin te Anak te Manama ne ware bunsuranan wey ware katammanan tenged su egpabulus sikandin ne talagpanubad te ware egtamanan.

⁴ Ne sumsumana niyu kamenu kabantug si Milkisidik. Su minsan mabantug ka kaap-apuan ta ne si Abraham, migbehey ma kandin te igkasapulu ne baad te langun ne naawi din te pegbubunu. ⁵ Ne sumale te Balaud ni Muwisis,

insuhu ka me talagpanubad ne kabuhalan ni Libi ne iyan egpanguwa te igkasapulu ne baad puun te me дума ran ne me Hudiyu, minsan kabuhalan sikandan langun ni Abraham. ⁶ Piru si Milkisidik, minsan kene ne kabuhalan ni Libi, nakarawat sikandin te igkasapulu puun ki Abraham, wey sikandin ka migpanalangin ki Abraham, minsan si Abraham mule ka migsaraan te Manama. ⁷ Ne nakataha ka langun ne iyan subla ne labew ka migpanalangin du te seeye se impanalanginan. ⁸ Ne meytenged te me talagpanubad ne kabuhalan ni Libi ne iyan egdawat te igkasapulu ne baad, me etew re sikandan ne egpamatey. Piru sumale te Kasulatan, hendue te ware mule migpatey si Milkisidik ka migdawat te igkasapulu ne baad. ⁹ Egpakakahi ki te minsan si Libi, ne iyan egdawat te igkasapulu, migbehey red degma te igkasapulu diye te ki Milkisidik pinaahi ki Abraham. ¹⁰ Su minsan ware pad neetew si Libi te pegsinug-ung ni Milkisidik ki Abraham, piru duen e sikandin te lawa te kaapuan din ne si Abraham.

Labew si Hisus te дума ne talagpanubad

¹¹ Na, emun ke namatareng e perem ka me Hudiyu pinaahi te himu te me talagpanubad ne kabuhalan ni Libi ne iyan mig-uyan te Balaud diye te kandan, kenad e perem keilangan ne duen pad lein ne talagpanubad. Piru duen en iya lein ne talagpanubad ne egpekeiling ki Milkisidik, ne kene mule ne iling ki Aarun ne kabuhalan ni Libi. ¹² Ne emun ke egkabullasan ka me talagpanubad te kenad e ne kabuhalan ni Libi, keilangan degma ne egkabullasan ka Balaud. ¹³⁻¹⁴ Ka malehet due,

ka Magbebaye ta ne egkahiye ku kayi, kene ne kabuhalan ni Libi, su ki Huda. Ne ka tribu ni Huda, warad iya nahuhud ni Muwisis dengan ne diye egpuun te sika ne tribu ka egkeyimu ne talagpanubad.

¹⁵ Ne amana naklaru seini se ingkahi ney su due lein ne talagpanubad ne miggunguma ne nekeiling ki Milkisidik. ¹⁶ Ware sikandin neyimu ne talagpanubad sumale te Balaud ne iyan de egkeyimu ne talagpanubad ka kabuhalan ni Libi, ke kene, pinaahi te geem te umul rin ne kene egkataman. ¹⁷ Su nasulat diye te Kasulatan ka meyitenged kandin, “Talagpanubad ka te ware egtamanan iling ki Milkisidik ne talagpanubad dengan.” ¹⁸ Purisu indapig e te Manama ka sika se tapey ne balaud tenged su ware karuan due. ¹⁹ Su kene ki egkeyimu ne matareng pinaahi te pegtuman te Balaud. Piru imbehayan ki te Manama te iyam ne paahi, ne pinaahi rue egpakaparani kid e kandin.

²⁰ Ne kene ne sikan de su due degma saad te Manama eyew egkapamalehetan ka seeye se iyam ne paahi. Piru ware mule saari te Manama te iling due ka me kabuhalan ni Libi te neyimu sikandan ne me talagpanubad. ²¹ Piru te neyimu e si Hisus ne talagpanubad, migsaad mule ka Manama, su due nasulat ne miggenendue,
 “Migsaad ka Magbebaye ne Manama ne,
 ‘Talagpanubad ka te ware egtamanan,’
 wey kene egkabalbalawan ka suman-suman din.”

²² Purisu, tenged te sika ne saad, neyimu si Hisus ne kasihuruwan te iyam ne kasabutan ne subla pad ne meupiya.

²³ Ne timul pad due, masulug ka me talagpanubad dengan su emun ke egpatey ka sabeka, keilangan ne egliwanan sikandin su eyew ka himu te me talagpanubad, egpakapabulus.

²⁴ Piru puun su egkeuyag mule si Hisus te ware egtamanan, kene egliwanan sikandin isip talagpanubad. ²⁵ Purisu, egpakaluwas sikandin te ware egtamanan te seeye se egparani te Manama pinaahi kandin. Su egkeuyag sikandin te ware egtamanan eyew iyan egpataliware te Manama wey te me etew.

²⁶ Ne sikandin ka Labew ne Talagpanubad ne ingkeilangan ta. Su matulus sikandin, ne ware sale wey malinis. Kene ne iling sikandin te makasesale, wey imbatun e sikandin diye te langit. ²⁷ Kene ne keilangan ne egpanubad si Hisus tagse aldew iling te duma ne labew ne me talagpanubad. Miggun-aan dan himuwa seini para te kandan mismu ne sale, ne igkarangeb, para te sale te duma ne me etew. Piru si Hisus, kasabeka rin de mule ipanubad ka pegkeetew rin para te sale te me etew. ²⁸ Ka in-alam ne labew ne me talagpanubad sumale te Balaud ni Muwisis, me etew re degma sikandan ne mahuye. Piru sumale te saad te Manama ne innimu rin te pegkapenga rin ibehey ka Balaud, in-alam din ka Anak din ne ware seyyup ne egkeyimu ne talagpanubad te ware egtamanan.

8

Si Hisus ka Labew ne Talagpanubad ta

¹ Na, seini ka igpasabut te ingkahi ney kaniyu: duen e Labew ne Talagpanubad ta ne diyad e te langit, ne diye migpinnuu sikandin te igkakawanan* te trunu te Amana ne Maresen ne Manama. ² Egpamakey sikandin isip Labew ne Talagpanubad diye te matulus ne ugpaan te Manama ne diye te langit ne malehet ne simbaan su kene ne impasasindeg te me etew, ke kene, innimu mule te Manama. ³ Ne tenged su keilangan ne egbehey te dasag wey te igpanubad diye te Manama ka tagse labew ne talagpanubad, keilangan ne due degma igpanubad te kanta ne Labew ne Talagpanubad. ⁴ Emun ke kayi sikandin te ampew te tane, kene ne talagpanubad sikandin, su duen e me talagpanubad ne egpanubad sumale te Balaud ni Muwisis. ⁵ Ka impamakayan dan ne matulus ne balungbalung, in-ilingan de sika wey alung de te ugpaan te Manama ne diye te langit. Su, te timpu ne igpes-ek e ni Muwisis sika, impanpanayan e sikandin te Manama te migkahi, “Keilangan ne eggimuwen nu ka langun iling te impakita ku keykew diye te bubungan.” ⁶ Piru ka himu ni Hisus, subla pad ne meupiya du te himu te seeye se duma ne talagpanubad puun su ka iyam ne kasabutan ne impataliwaraan din, subla pad ne meupiya du te tapey ne kasabutan. Iyan

8:1 Sal 110:1. * **8:1** Sumale te tuluuwen te me Huidyu, ka talahuren de ne etew ka egpakapinnuu diye te igkakawanan te mabantug ne etew. **8:5** Iks 25:40.

nakameupiya te iyam ne kasabutan, su diye sika egligkat te subla pad ne meupiya ne me saad.

⁷ Su ke ware pad perem kulang te seeye se anayan ne kasabutan, kenad perem keilangan ne eqliwanan te igkarangeb ne kasabutan. ⁸ Piru nakita te Manama ne nakulangan ka me etew ne mig-ikul perem te an-anayan ne kasabutan. Purisu migkahi sikandin,

“Egginguma ka timpu, kahi te Magbebaye ne Manama, ne eggimuwen ku ka iyam ne kasabutan diye te me kabuhalan ni Israil wey diye te tribu ni Huda.

⁹ Ne seini, kene ne iling te kasabutan ne innimu ku diye te me kaap-apuan dan te ingkitkit ku sikandan te peg-awe dan diye te inged ne Ihiptu.

Ware dan tumana ka sika ne kasabutan, purisu imbalahad ku sikandan, kahi te Magbebaye ne Manama.

¹⁰ Piru ke egginguma ka sika ne timpu, seini ka iyam ne kasabutan ne eggimuwen ku diye te kabuhalan ni Israil, kahi te Magbebaye ne Manama: igtahu ku ka me balaud ku diye te suman-suman dan, wey igsulat ku seini diye te pusung dan.

Manama ad nikandan, wey keet-etawan kud e degma sikandan.

¹¹ Te sika ne timpu, kenad e ne keilangan ne egpanulu ka sabeka ne etew te me dumarin wey ke me suled din te keilangan ne egpekeila sikandan te Manama.

Su sikandan langun, egpekeila keddiey ligkat te kene ne impurtanti ne etew peendiye te subla ne mabantug.

¹² Su egpasayluwen ku sikandan te mareet ne me himu ran, wey kene kud e egsumsumanen ka me sale dan.”

¹³ Ne tenged te ingngaranan te Manama te “iyam” ka seini ne kasabutan, klaru e ne tapey e ka an-anayan ne kasabutan. Ne sika, kenad e egkahamit wey kene egkaluhey, egkaawe e.

9

Ka pegsimba te timpu te an-anayan ne kasabutan

¹ Na, minsan ka an-anayan ne kasabutan, due me balaud meytenged te pegsimba te Manama. Ne due degma matulus ne balungbalung ne in-nimu ran kayi te ampew te tane eyew egsimbaan.

² Seeye se balungbalung, due daruwa ne sinabeng. Ka an-anayan ne sinabeng, engngaranan te “Matulus ne Sinabeng.” Ne dutu nakatahu ka sulu, ka lamisa, wey ka me paan ne igpanubad diye te Manama. ³ Ka igkarangeb ne sinabeng ne diye te limang te makepal ne kurtina, engngaranan te “Subla ne Matulus ne Sinabeng.” ⁴

Te sika ne sinabeng, diye ipanahu ka bulawan ne altar ne tutunganan te insinsu wey ka kaban te kasabutan ne imbulitan te bulawan. Ne diye naa degma itahu te kaban ka banga ne bulawan ne intahuan te egkeenen ne engngaranan te “mana”,

9:2 Iks 26:1-30; Iks 25:31-40; Iks 25:23-30. **9:3** Iks 26:31-33.

9:4 Iks 30:1-6; Iks 25:10-16; Iks 16:33; Num 17:8-10; Iks 25:16; Diy 10:3-5.

ka migpangabukad ne tuked ni Aarun, wey ka daruwa ne malumpayag ne batu ne insulatan te Sapulu ne Suhu. ⁵ Ne diye te supe te kaban, due innimu re te etew ne daruwa ne panalihan ne egngaranan te “kirubin” ne palinneu te due ka Manama. Migpatangkeey sikandan ne impamekal ka me pakpak dan diye te dibabew te supe te kaban. Ne diye naa te natel-eban te me pakpak egpasayluwa te Manama ka me sale te me etew. Piru kene ney pad igpakapasabut kuntee kaniyu seini se langun.

⁶ Te nateil e seeye se langun, henduen pad ne nakaseled ka me talagpanubad te tagse aldew diye te an-anayan ne sinabeng eyew te peggimu te katungdanan dan. ⁷ Piru iyan de egpakaseled ka labew ne talagpanubad diye te igkarangeb ne sinabeng, wey kasabeka re egpakaseled sikandin te tagse leg-un. Te sika ne timpu, keilangan ne eg-uyanen din ka langesa te ayam ne igpanubad din diye te Manama para te sale din wey te sale te me etew ne ware dan nataheyi. ⁸ Pinaahi te seini se langun, migpanulu ka Panisingan te Manama ne kene egpakaparani ka me etew diye te tangkaan te Manama taheed te eg-ikul pad sikandan te me suhu diye te an-anayan ne kasabutan.* ⁹ Ka sika langun, panunggilingan de te seeye ne timpu. Su ka igpanubad wey ka igbehey diye te Manama, kene egpakalini te kunsinsya te egmanimba. ¹⁰ Su meytenged de seeye te egkakeen, inumen,

9:5 Iks 25:18-22. **9:6** Num 18:2-6. **9:7** Lib 16:2-34. * **9:8** Te Grigu: ware pad ipataha ka bayaan peendiye te Amana ne Matulus ne Sinabeng taheed te migsasindeg pad ka balungbalung te tapey ne tuluuwen.

wey te nalein-lein ne peglinis te lawa. Meyitenged de te lawa ka sika ne me balaud wey egkataman de te timpu te iyam ne kasabutan.

Ka langesa ni Kristu ka nakapamalehet te iyam ne kasabutan

¹¹ Piru miggingume e si Kristu ka Labew ne Talagpanubad te iyam ne kasabutan ne subla pad ne meupiya du te tapey. Nakaseled sikandin te subla pad ne meupiya wey subla pad ne matulus ne ugpaan ne ware himuwa te etew su kene ma ne kayi te ampew te tane. ¹² Pegseled ni Kristu diye te matulus ne ugpaan ne diye te langit, kene ne langesa te me kambing wey ke nati te baka ka in-uyan din su ka kandin mismu ne langesa pinaahi te kamatayen din, ne puun due, nakuwa rin ka kaluwasan ta ne ware egtamanan. Ne kasabeka re sikandin migseled diye wey warad e mig-abey. ¹³ Sumale te tapey ne kasabutan, emun ke due etew ne in-isip ne malindit su nakasamsam te minatey, keilangan ne egpabesikan te langesa te kambing wey ke turu ne baka wey te igmuk te intutung ne beyan ne baka eyew egkeyimu ne malinis ka lawa rin diye te tangkaan te Manama. ¹⁴ Ke egpakalinis ma te iling due ka langesa te me mananap, subla pad ka langesa ni Kristu! Su pinaahi te geem te ware egtamanan ne Panisingan te Manama, impanubad ni Kristu diye te Manama ka pegkeetew rin ne ware sale. Ka langesa rin ka egpakalinis te kunsinsya ta ne egligkat te himu ne iyan egpu-unan ne egpakapariyu ki te Manama. Eglinisan

din sika su eyew egpakapamakey ki te manekal ne Manama.

¹⁵ Purisu, si Kristu ka tigpataliware te me etew wey te Manama te iyam ne kasabutan. Su pinaahi te kamatayen din, nalekat din e ka me etew puun te me sale dan ne neyimu ran te an-anayan ne kasabutan. Innimu rin sika su eyew seeye se in-alam te Manama, egpakarawat te insaad din ne keupianan ne ware egtamanan.

¹⁶ Na, ke due migpeyimu te kasabutan, keilangan ne igpapitew ka eggimatayan ne igpanubad eyew egkapamalehetan ka kasabutan. ¹⁷ Su ka kasabutan, wey re egkapamaleheti ke due egkey-imatayan, ne ware karuan due ke ware pad ney-imatayi ka igpanubad. ¹⁸ Purisu minsan seeye se an-anayan ne kasabutan, ware perem napamaleheti ke ware langesa ne impatihis. ¹⁹ Su pegkapenga inangen ni Muwisis ka intiru ne Balaud diye te langun ne etew, ingkuwa rin e ka langesa te nati te baka wey te kambing дума te weyig. Impabesikan din ka insulatan te me balaud дума te langun ne etew ne iyan inggamit ka sugpang te kayu ne isupu wey ka intinaan te malalab-lalab ne bulbul te karniru. ²⁰ Ne migkahi sikandin, “Seini ka langesa ne igpamalehet te kasabutan ne igpatuman te Manama kaniyu.” ²¹ Ne impabesbesikan din degma ka matulus ne balungbalung wey ka langun ne tahu ne egkahamit te pegpanubad te Manama. ²² Sumale te Balaud ni Muwisis, ka langun, bayew iya egkalinisi te langesa. Ne wey re egkapasaylu ka me sale

ke igpatihis ka langesa te igpanubad.

²³ Purisu, keilangan ne egkalinisan seeye se impeiling de te ugpaan diye te langit pinaahi te pegpabesik-besik te langesa te ayam. Piru ka malehet ne ugpaan te Manama diye te langit, keilangan ne subla pad ne meupiya ka igpanubad du te langesa te ayam. ²⁴ Su ware migseled si Kristu diye te matulus ne balungbalung ne impeiling de te malehet ne ugpaan te Manama wey innimu re te etew, ke kene, ka langit mismu ka inseleran din. Ne diyad e kuntee sikandin te tangkaan te Manama eyew egpangatubang para kanta. ²⁵ Ka labew ne talagpanubad te me Hudiyu, migseled diye te Subla ne Matulus ne Sinabeng te tagse leg-un ne mig-uyan te langesa te ayam. Piru si Kristu mule, kene ne iyan din inseled diye te langit ne eyew layun din igpanubad ka kandin ne lawa. ²⁶ Su ke iling ma rue, keilangan ne layun perem sikandin egpatey puun te peggimu te kalibutan. Piru te timpu ne napenge e ka an-anayan ne kasabutan, kasabeka re sikandin miggendini eyew te peg-awe te sale ta pinaahi te pegpanubad din te kandin ne lawa wey kene din e eg-abayan eggimuwa seini. ²⁷ Ka me etew, kasabeka re iya egpatey wey egkataman eggukuman e sikandan te Manama. ²⁸ Ne iling naan ded degma, migpatey si Kristu te kasabeka re eyew te peg-awe te me sale te me etew. Ne eggendini man-e sikandin ne kenad en iyan din tuyu ka peg-awe te me sale, ke kene, ka pegluwas te seeye se mabagget ne egtetahad te peglibed din.

10

Ka kamatayen ni Kristu ka egpakaawe te sale

¹ Ka Balaud ni Muwisis, alung de te me panalangin ne egginguma pinaahi ki Kristu wey kene ne iling sika te seeye se malehet ne panalangin. Purisu, kene egpakamatareng ka Balaud pinaahi te pegpanubad layun te tagse leg-un te seeye se migparani te Manama. ² Su emun ke nalinisan e perem te me sale dan ka seeye se migpamakey te Manama, kene perem sikandan egkunsinsya te me sale dan, wey kene perem ne keilangan ne eg-abey pad sikandan egpanubad. ³ Piru seini se pegpanubad dan, egpasuman-suman de kandan te me sale dan te tagse leg-un. ⁴ Su kene egkaayun ne egpakaawe te me sale ka igpanubad dan ne langesa te turu ne baka wey te kambing.

⁵ Purisu, te timpu ne miggendini si Kristu kayi te ampew te tane, migkahi sikandin diye te Manama, “Ka impanubad dan wey ka inhalad dan keykew, ware nu iya ikeupii, piru imbehayan a nikeykew te lawa ne igpanubad ku.

⁶ Su ka me ayam ne intutung dan wey ka impanubad dan para te me sale dan, ware nakapahale keykew.

⁷ Nataman, migkahi e man-e si Kristu, “Seini a, Manama, eyew te pegtuman te pegbuut nu sumale te nasulat te Kasulatan meyitenged keddi.”

⁸ Dutu te an-anayan, migkahi si Kristu, “Ka impanubad dan wey ka inhalad dan, ka intutung dan ne ayam, wey ka impanubad dan para te me

sale dan, ware nu iya ikeupii wey ware nakapahale keykew.” ⁹ Ne mig-abey man-e sikandin ka migkahi, “Seini a eyew te pegtuman te igkeupii nu.” Sikan naa, indapig te Manama ka an-anayan ne paahi te peg-awe te sale wey inliwanan din te igkarangeb. ¹⁰ Ne tenged su natuman ni Hisu Kristu ka pegbuut te Manama, namatulus kid e pinaahi te kasabeka re ne pegpanubad te lawa rin.

¹¹ Ka tagse talagpanubad, diye egsasindeg te altar te tagse aldew wey eglibed-libed egbehey te iling ded ne igpanubad. Piru seeye se igpanubad dan, kene iya egpakaawe te sale te me etew. ¹² Piru si Kristu, kasabeka re mule migbehey te kandin ne lawa ne igpanubad para te me sale ta. Nataman, migpinuu e sikandin diye te igkakawanan* te Manama. ¹³ Ne diyad e sikandin egtetahad taman te eggimuwen e ne diekanan din ka me kuntere din. ¹⁴ Su pinaahi te seeye se kasabeka re ne pegpanubad, immatareng din te ware egtamanan ka me etew ne immatulus e.

¹⁵ Impamalehetan degma seini te Panisingan te Manama, su migkahi ma sikandin,

¹⁶ “Ke egginguma ka seeye ne timpu, seini ka iyam ne kasabutan ne eggimuwen ku diye te kandan, kahi te Magbebaye ne Manama: Igtahu ku ka me balaud ku diye te me pusung dan, wey igsulat ku seini diye te suman-suman dan.”

10:11 Iks 29:38. **10:12** Sal 110:1. * **10:12** Sumale te tuluuwen te me Hudiyu, ka talahuren de ne etew ka egpakapinnuu diye te igkakawanan te mabantug ne etew. **10:16** Hir 31:33.

17 Ne migkahi pad man-e sikandin, “Kene kud e egsumsumanen ka me sale dan wey ka mareet ne me himu ran.” 18 Ne tenged su napasaylu e ka me sale, kenad e ne keilangan ne egpanubad pad.

Kene kew leke te pegpalintutuu niyu

19 Purisu me suled, pinaahi te langesa ni Hisus, kene kid egkehe ne egparani diye te tangkaan te Manama.† 20 Su pinaahi te impanubad ne lawa rin ne egpekeiling te makepal ne kurtina diye te timplu ne nabindas, inlukatan din para kanta ka iyam ne egbayaan eyew egpakaangkén ki te umul ne ware egtamanan. 21 Ne kuntee, duen e Labew ne Talagpanubad ta ne mig-uyan te keet-etawan te Manama. 22 Purisu, keilangan ne egparani ki te Manama te ware minsan deisek ne pegduwawaruwa‡ duma te malehet ne pegpalintutuu ne egpuun te pusung ta. Su hendue te impatihisan e te langesa ni Kristu ka me pusung ta eyew kene kid e egkunsinsya, wey nalu-luan e te malinis ne weyig ka me lawa ta. 23 Egdesdesenan ta ka impallateng ta wey kene ki egduwawaruwa, su egkasalihan ka Manama ne migsaad kanta. 24 Egsuman-suman ki ke egmenuwen ta te egbanasal ne egpaheyinaweey ka tagse sabeka wey eggimu te meupiya. 25 Kene ta eg-engkeran ka nabatasan ta ne peglibulung, ne kene ne iling te innimu te duma, ke kene, egpabanasaley ki labi e te nakanengneng kid e ne mahaan egginguma ka aldew te peglibed te Magbebaye.

10:17 Hir 31:34. † **10:19** Te Grigu: egseled diye te Subla ne Matulus ne Sinabeng. **10:22** Lib 8:30; Isi 36:25. ‡ **10:22** Te Grigu: malehet ne pusung.

²⁶ Su emun ke nakataha kid e te kamalehetan ne nasi ki re iya egpabulus ne egpakasale, warad e lein ne igpanubad ne egpakaawe te me sale ta. ²⁷ Piru iyan te naan de igkeipeng ka makaaldek-haldek ne peggukum te Manama kanta, wey ka iiniti ne hapuy ne igsilab te me kuntere din. ²⁸ Na, dengan ne timpu, ke due sabeka ne etew ne egpakasupak te Balaud ni Muwisis, eggimatayan sikandin te ware pegkeyid-u ke due daruwa wey ke tatelu naa ne egpamalehet te nakasale iya sikandin. ²⁹ Ne sumsumana niyu kamenu karakel ka legpad ne eleg te seeye se etew ne egdeeg-deeg te Anak te Manama wey mig-isip ne ware karuan te langesa ne nakapamaresen te kasabutan ne iyan degma nakaliniis kandin, wey inlemetan din ka Panisingan te Manama ne iyan migbehey kandin te hiid-uwen. ³⁰ Su nakanengneng kid te migkahi ka Manama, “Sikeddiey ka egsuli wey ka egbales.” Duen pad nasulat ne miggenendue, “Eggukuman te Manama ka kandin ne keet-etawan.” ³¹ Makaaldek-haldek iya ke iyan eglegpad ka manekal ne Manama.

³² Sumsumana niyu ka seeye ne timpu te iyam kew pad nalayahi meytenged ki Kristu. Minsan nakabaye kew te masalig ne me keyirapan, piru nakasasindeg kew red. ³³ Sengekakuwa, inlemetan kew wey imbaybayaran diye te tangkaan te me etew. Ne sengekakuwa ne migduma kew te seeye se nabaybayaran. ³⁴ Su neyid-u kew te me дума niyu ne naprisu. Ne minsan in-ahawan kew te langun ne me kasangkapan niyu, indawat

10:27 Isa 26:11 (LXX). **10:28** Diy 17:6; 19:15. **10:29** Iks 24:8.
10:30 Diy 32:35; Diy 32:36.

niyu seini duma te kahale tenged su nakaneng-neng kew ne duen pad egkarawat niyu ne subla pad ne meupiya wey egpabulus te ware egtamanan. ³⁵ Purisu, kene niyu engkeri ka pegsalig niyu te Manama su due dakel ne igdasag kaniyu. ³⁶ Keilangan ne eg-antus kew pad eyew egkatuman niyu ka pegbuut te Manama, ne egkataman egkarawat niyu ka insaad din. ³⁷ Su migkahi ka Manama diye te Kasulatan,
 “Te kene egkaluhey, eggingume e ka egtetaharan niyu,

kene eglamu-lamu sikandin.

³⁸ Ka keet-etawan ne in-isip ku ne matareng, egkeuyag te ware egtamanan pinaahi te pegpalintutuu ran keddi.

Piru ke eg-inniyuhan a nikandan, kena ad egkahale kandan.”

³⁹ Piru meytenged kanta, kene ki mule ne iling te me etew ne mig-inniyug e te Manama wey egleparan e te ware egtamanan, ke kene, egpekeiling ki te me etew ne migpalintutuu wey egkaluwas.

11

Ka pegpalintutuu te dengan ne me etew

¹ Na, nekey-a ka pegpalintutuu? Ka pegpalintutuu, iyan sika ka kasihuruwan ne egkatuman iya ka impallateng te etew, wey minsan ware din pad nakita, egpakatahe e sikandin ne egginguma iya sika. ² Su tenged te pegpalintutuu, indayan te Manama ka me etew dengan. ³ Tenged te

pegpalintutuu, natahaan ta ne innimu ka kalibutan pinaahi te lalag te Manama. Purisu seini se egkakita ta, innimu puun te kene ta egkakita.

⁴ Tenged te pegpalintutuu, migbehey si Abil diye te Manama te meupiya pad ne impanubad du te ki Kain ne suled din. Impapitew te Manama ne in-isip din si Abil ne matareng su indawat din ka impanubad ni Abil. Ne minsan migpatey e si Abil, egkahuhud pad ka meytenged te pegpalintutuu rin te Manama.

⁵ Tenged te pegpalintutuu, ware migpatey si Inuk su imbatun mule sikandin. Warad e kitaa sikandin kayi te tane su imbatun ma te Manama. Ne sumale te Kasulatan, te ware pad batuna si Inuk, ingkahale sikandin te Manama. ⁶ Ne kene iya egkaayun ne egkahale ka Manama te etew ne ware pegpalintutuu. Su minsan hentew ne egparani te Manama, keilangan ne egpalintutuu ne due iya Manama, wey egdasahan din ka langun ne egpammitew kandin.

⁷ Tenged te pegpalintutuu, intuman ni Nuwi ka impaney-paney te Manama kandin meytenged te egkeyitabu keureme, minsan ware din pad nakita seini. Purisu miggimu sikandin te arka eyew egkaluwas sikandin wey ka pamilya rin. Ne puun due, inggukuman te Manama ka me etew kayi te ampew te tane tenged su ware sikandan migpalintutuu. Piru si Nuwi, in-isip mule ne matareng tenged te pegpalintutuu rin.

⁸ Tenged te pegpalintutuu, intuman ni Abraham ka inalag te Manama ne egpeendiyeen te

11:4 Hin 4:3-10.

11:5 Hin 5:21-24 (LXX).

11:7 Hin 6:13-22.

11:8 Hin 12:1-5.

inged ne igbehey kandin te Manama. In-engkeran din ka kandin ne inged minsan ware din nakataha ke hendei lenged ka egpeendiyaan kandin. ⁹ Tenged te pegpalintutuu, nekeugpe sikandin ne egpekeiling te lapu diye te inged ne insaad te Manama kandin. Ne diye de mig-ugpe sikandin te me balungbalung, iling degma te anak din ne si Isaak wey te apu din ne si Hakub, ne namehayan ded degma te Manama te sika ne saad. ¹⁰ Su mig-iman-iman si Abraham ne egpekeugpe te siyudad diye te langit, ne kene egkaawe ne implanu wey impasasindeg te Manama.

¹¹ Tenged man-e te pegpalintutuu, nakaanak pad ensi Abraham minsan amane e ne buyag sikandan wey kenad e perem egpakaanak si Sara ne asawa rin. Migpalintutuu sikandin ne egtumannen te Manama ka insaad din ne egpakaanak iya si Sara. ¹² Purisu, minsan sabeka re ne etew si Abraham ne suble e ne buyag wey kenad e perem egpakaanak, piru sikandin ka egpuunan te me kabuhalan ne iling kasulug te me bituen te langit, wey iling degma te me lelanek diye te ilis te dahat ne kene egkaseel.

¹³ Nammatey re due ka seeye se langun ne etew ne migpalintutuu te Manama, ne ware nakarawat te insaad kandan. Piru iling te nakita ran e ka insaad te Manama kandan wey nahale sikandan. Mig-angken sikandan ne me lapu de wey mahaliyug de kayi te ampew te tane. ¹⁴ Ne seini se me etew ne miglalag te iling due, migpeila re

11:9 Hin 35:27. **11:11** Hin 18:11-14; 21:2. **11:12** Hin 15:5; 22:17; 32:12. **11:13** Hin 23:4; 1Kru 29:15; Sal 39:12.

iya ne egpammitew sikandan te malehet ne inged dan. ¹⁵ Ware dan e sumsumana ka impuunan dan ne inged, su emun ke migsuman-suman pad sikandan due, nanguli e perem sikandan. ¹⁶ Piru iyan dan igkeupii mule ka subla pad ne meupiya ne inged, ka inged diye te langit. Purisu kene egkeyilew ka Manama ne eg-angkenen nikandan ne sikandin ka Manama ran, tenged su intahaan din e sikandan te siyudad diye te langit.

¹⁷⁻¹⁸ Tenged te pegpalintutuu, igpanubad e perem ni Abraham si Isaak te in-el-elehan sikandin te Manama. Ne minsan sikandin ka insaaran te Manama ne ka anak din ka egkeyimu ne egpuunan te me kabuhalan din, piru andam sikandin ne igpanubad ka sabsabeka ne anak din ne si Isaak. ¹⁹ Su migpalintutuu sikandin ne minsan egpatey si Isaak piru eg-uyahen ded iya te Manama, purisu hendue te in-uyag ded iya te Manama si Isaak puun te kamatayen* wey miglibed diye te ki Abraham.

²⁰ Tenged te pegpalintutuu, impanalanganin ni Isaak ka daruwa ne anak din ne si Hakub wey si Isaw wey intagne din ka egkeula-ula ran keureme.

²¹ Tenged te pegpalintutuu, impanalanganin ni Hakub ka daruwa ne apu din ne anak ni Husi te ware pad sikandin nabigtawi. Ne migsimba sikandin te Manama ne mig-usengul te tuked din.

²² Tenged te pegpalintutuu, intagne ni Husi te

11:17-18 Hin 22:1-14. **11:17-18** Hin 21:12. * **11:19** tenged su ke ware balabahi te Manama si Abraham, neyimatayan din en iya perem ka anak din. **11:20** Hin 27:27-29,39-40. **11:21** Hin 48:1-20; Hin 47:31 (LXX). **11:22** Hin 50:24-25; Iks 13:19.

ware pad sikandin nabigtawi ka meytenged te peg-awe te me kabuhalan ni Israil diye te Ihiptu, wey migpanaha-taha degma sikandin kandan ne igpeuyan ded ka tul-an din te peg-awe dan.

²³ Tened te pegpalintutuu, te peglesut ni Muwisis, inggeles sikandin te amey wey iney rin seled te tatelu ne bulan. Su nakita ran ne mateles sikandin ne bate wey ware sikandan naaldekan ne egsupak te suhu te Hari.

²⁴ Tened te pegpalintutuu, te pegtulin e ni Muwisis, kenad e egkeupian sikandin ne eg-an-anken te malitan ne anak te Hari te Ihiptu. ²⁵ In-alam din ka peg-antus duma te kabuhalan ni Israil ne keet-etawan te Manama du te peggale-gale te sale ne egpakapahale de te kene egkaluhey. ²⁶ Migsuman-suman sikandin ne meupiya pad ne eg-antus sikandin ka eglemetan tened te pegpalintutuu rin te egginguma ne Kristu, du te egpakaangkan te karatuan te Ihiptu. Su mig-iman-iman sikandin ne due igdasag te Manama kandin keureme.

²⁷ Tened te pegpalintutuu, mig-awe si Muwisis diye te Ihiptu ne ware naaldekan te pegkabelu te Hari. Migpabulus sikandin ka migsalig te Manama minsan te me keyirapan su hendue te nakita rin e ka Manama ne kene egkakita. ²⁸ Tened te pegpalintutuu, migbunsud migsahakeen si Muwisis te Peglihat te Panalihan. Ne migsuhu sikandin ne egpabesikan te langesa te karniru ka gumawan te me kabuhalan ni Israil, eyew kene egkalagkes

te pegpangimatey te panalihan te Manama ka me panganey ne anak dan ne lukes.

²⁹ Tenged te pegpalintutuu, nekeyipaneu sikandan te mammara ne tane te peglapas dan diye te Malalab ne Dahat. Piru nallened mule ka me Ihptuhanen ne miglupug kandan.

³⁰ Tenged te pegpalintutuu te kabuhalan ni Israil, nahuhus ka alad te siyudad te Hiriku te pegkapenga ran te peglingut-lingut dutu seled te senge simana.

³¹ Tenged te pegpalintutuu, ka malitan ne migbebelegye te lawa rin ne si Rahab, ware sikandin nakalagkes namatey te seeye se matig-Hiriku ne ware migpalintutuu te Manama, su insagsahipe din ka me talag-iipat.

³² Na, kayi re taman ka igguhud ku kaniyu meytenged te me etew ne migpalintutuu te Manama, tenged su warad e timpu te pegpangguhud meytenged engki Gidyun, ki Barak, ki Samsun, ki Hipta, ki Dabid, ki Samwil wey te me prupita dengan. ³³ Tenged te pegpalintutuu ran, due дума ne nakapanalu te me nasud, ne due дума ne matareng ka pegmandu dan, ne due дума ne nakarawat te insaad te Manama kandan, wey due дума ne nakapatiem te be-be te me liyun. ³⁴ Due дума ne ware natutung te migkanlabkanlab ne hapuy, wey due дума ne nakapallahuy te me etew ne egtibas perem kandan. Minsan mahuye ka дума piru imbehayan sikandan te kanekal.

11:29 Iks 14:21-31. **11:30** Huswi 6:12-21. **11:31** Huswi 6:22-25; Huswi 2:1-21. **11:32** Tal 6:11-8:32; Tal 4:6-5:31; Tal 13:2-16:31; Tal 11:1-12:7; 1Sam 16:1-1Har 2:11; 1Sam 1:1-25:1.

11:33 Dan 6:1-27. **11:34** Dan 3:1-30.

Due дума ne mabbulut wey natalu ran ka me sundalu te дума ne me nasud. ³⁵ Due degma me malitan ne neuyahan te me anak dan ne nammatey. Ne due дума ne migsuman-suman ne meupiya pad ka egbaybayaran taman te kamatayen tenged te pegpalintutuu ran du te egdawat te kaligwangan. Su mig-iman-iman sikandan ne egginguma ka aldew ne eg-uyahen ded sikandan te Manama wey egkarawat dan ka subla pad ne meupiya ne umul. ³⁶ Due дума ne inlemetan wey impanlampesan, ne ka дума impamaku wey imprisu. ³⁷ Ne due degma дума ne innimatayan, iling te imbebatu, impaliwliwaraan te eggabas, wey intitibas te kampilan. Ne due дума ne nangukumbale naan de te laplap te karniru wey kambing. Amane e egkaayu-ayu sikandan, imbaybayaran, wey impaantus pad man-e. ³⁸ Mingleug-leug sikandan diye te mammara ne inged ne kene egkeugpaan, diye te me bubungan, wey diye nangugpe te me sulung wey te me lungag te tane. Ka malehet due, kene ne likes ka kalibutan para kandan.

³⁹ Seini se langun, ingkahale te Manama tenged te pegpalintutuu ran. Piru minsan pad due, ware dan narawat ka langun ne insaad te Manama kandan. ⁴⁰ Su due meupiya pad ne planu te Manama ne nalagkes ki degma. Taman kuntee, ware natuman ka saad din diye te kandan su eyew egmekeglegse ki ka egdawat te insaad din, wey egkeyimu ki ne keet-etawan din ne ware seyyup.

11:35 1Har 17:17-24; 2Har 4:25-37. **11:36** 1Har 22:26-27; 2Kru 18:25-26; Hir 20:2; 37:15; 38:6. **11:37** 2Kru 24:21.

12

Ka pegpakannekal te pegpalintutuu taman te katammanan

¹ Sikan naa, tenged su nalingutan ki kuntee te seeye se susuluhi ne me etew dengan ne egpa-malehet kanta ne egkasalihan ka Manama, keilangan ne eg-engkeran ta ka langun ne egpakabal-abag kanta wey ka sale ne iyan egpakabakus kanta. Ne egpabulus ki ka egpallahuy te lumba ne intahahe kanta. ² Keilangan ne iyan te re egtengtengan si Hisus, ka egpuunan wey ka talag-malehet te pegpalintutuu ta. Imbalahad din de ka keyilew rin perem te pegpalansang te krus, tenged te kahale ne egkarawat din pegkapenga te peg-antus din. Ne kuntee, diyad e sikandin migpinnuu te igkakawanan* te trunu te Manama.

³ Sumsamana niyu si Hisus se mig-antus te peg-supak te me etew ne makasesale, eyew kene kew egkapelaan wey eg-engked. ⁴ Ne ware de due migpatey kaniyu puun te pegpakannekal rin te pegtalutale. ⁵ Ne ware niyu red nalingawi ka pegbagget te Manama kaniyu isip me anak din? Migkahi sikandin diye te Kasulatan,

“Anak ku, kene nu balahara ka pegdisiplina te Manama keykew, wey kene ka engked ke egdew-ayen ka nikandin.

⁶ Su ka eggeyinawaan te Manama, egdisiplineen din, wey eglegparan din seeye se in-ila rin ne anak din.”

* **12:2** Sumale te tuluuwen te me Hudiyu, ka talahuren de ne etew ka egpakapinnuu diye te igkakawanan te mabantug ne etew.

12:5 Hub 5:17; Lal 3:11-12 (LXX).

⁷ Antusa niyu ka keyirapan isip disiplina te Manama kaniyu, tenged su in-isip kew nikandin ne me anak din. Duen naan iya anak ne kene egdisiplineen te amey? ⁸ Piru ke kene kew egdisiplineen iling te eggimuwen din te langun ne me anak din, kene kew naa ne malehet ne me anak din; anak kew re te dalan. ⁹ Minsan ka me amey ta kayi te ampew te tane, migdisiplina ma kanta, wey intahud ta sikandan tenged due. Na, subla pad ne egparuma-ruma ki te Amey ta ne diye te langit eyew egpakaangken ki te umul. ¹⁰ Su ka me amey ta kayi te ampew te tane, migdisiplina kanta te ware de naluhey sumale te insuman-suman dan ne meupiya. Piru ka pegdisiplina te Manama kanta para iya te keupianan ta, eyew egkeyimu ki ne matulus iling kandin. ¹¹ Ware pegdisiplina ne egpakapahale taheed te eggimuwen sika, su masakit iya. Piru te katammanan, seeye se nakabaye te pegdisiplina, egmalinawen e ka suman-suman wey egmatareng e ka batasan.

¹² Purisu kayawa niyu ka napu-pu ne me belad niyu wey lig-ena niyu ka mahuye ne me buel niyu.

¹³ Tul-ira niyu ka dalan ne egbayaan niyu, su eyew seeye se pungku kene egkabalingu, ke kene, nasi egkeulii.

Ka pegpaney-paney meyitenged te peg-inniyug te Manama

¹⁴ Pakannekali niyu ne malinawen ka peg-ugpe niyu duma te me etew wey egmatulus kew, su ke ware sika, ware sabeka ne egpakakita te Manama. ¹⁵ Bantey kew degma ne ware sabeka

kaniyu ne eg-inniyug te keupiya te Manama. Pakannekali niyu ne ware sabeka ne egpekeiling te mapeit ne hila munen ne iyan egpuunan te kasamuk due te kaniyu wey egpakamalindit te kasuluhan. ¹⁶ Bantey kew ne ware sabeka kaniyu ne egpangabid, wey ware due te kaniyu ne kene egkaaldeki te Manama ilingki Isaw te migbubullas te katenged din te pegkapanganey rin te senge keenan de. ¹⁷ Te katammanan, nakataha kew e ne timpu ne egkeupian ded perem sikandin ne egpakarawat te panalangi din, ware sikandin behayi tenged su kene din egkabalbalawan ka innimu rin minsan ke egsinehew pad sikandin.

¹⁸ Ka pegparani niyu kuntee diye te Manama, kene ne iling te pegparani dengan te kabuhalan ni Israil diye te Manama. Migparani sikandan te bubungan ne egkahlen-genan ne due hapuy ne migkanlabkanlab, durusilemi, wey keke-sehi ka kalamag. ¹⁹ Ne nakarineg sikandan te dahing te trumpita wey te laheng te Manama. Te pegkarineg dan e te laheng, migpeyimmime-new e sikandan ne kenad e egpalalachen. ²⁰ Su kene egpakaantus sikandan te insuhu te laheng ne miggenendue, “Minsan ke due mananap ne egdiek te seini ne bubungan, keilangan ne egbatuwen taman te egpatey.” ²¹ Makaalat-halat ka nakita ran ne minsan si Muwisis nakakahi, “Egkelkelen ad te pegkaaldeki ku.”

²² Piru sikaniyu mule, ka bubungan te Siyun ka imparaniyan niyu, ka siyudad te manekal ne

12:16 Hin 25:29-34. **12:17** Hin 27:30-40. **12:18** Iks 19:16-22; 20:18-21; Diy 4:11-12; 5:22-27. **12:20** Iks 19:12-13. **12:21** Diy 9:19.

Manama, ne iyan ka Hirusalim ne diye te langit ne miglibulungan te egkengahale-gale ne me panalihan ne kene egkaseel. ²³ Migparani kew te nanlibulung ne me etew ne in-isip te Manama ne mabantug ne me anak din, † ne nasulat e se me ngaran diye te langit. Migparani kew degma diye te Manama ne talaggukum te langun ne etew, wey migsabeka kew te seeye se nenammatey e ne immatareng e te Manama ne warad e me kulang. ²⁴ Migparani kew ki Hisus ne iyan tigpataliware kanta wey te Manama te iyam ne kasabutan. Ka impatihis ne langesa rin migpamalehet ne impasaylu kid e, wey meupiya pad seini du te langesa ni Abil ne migbuyu te pegsuli.

²⁵ Na, bantey kew ne kene kew egpalingeg-lingeg te iglalag te Manama kaniyu. Su ka me etew dengan ne ware miglinga-linga te inlalag te Manama kandan kayi te ampew te tane, ware nakanpanalliya te legpad. Ne iyan ki naan pa iya kene legpari, ke kene ta eginglingeen ka iglalag kanta ne diye egpuun te langit! ²⁶ Te seeye ne timpu, nawelwel ka tane tenged te laheng te Manama, piru kuntee migsaad sikandin ne miggenendue, “Egwelwelen ku pad eg-abayi ka tane, ne kene ne tane de, ke kene, ka langit degma.” ²⁷ Ka seini se lalag din ne, “Eg-abayan pad,” iyan igpasabut kayi ne eg-aween din ka langun ne innimu rin ne egkawelwel, eyew iyan naan de egkahaat ka kene egkawelwel.

²⁸ Purisu keilangan ne egpasalamat ki te Man-

† **12:23** Te Grigu: panganey ne me anak. **12:24** Hin 4:10.
12:25 Iks 20:22. **12:26** Hag 2:6 (LXX).

ama tenged su egpekeugpe kid e te migharian din ne kene egkawelwel. Keilangan ne egsimbeen ta ka Manama te paahi ne egpakapahale kandin duma te pegtahud wey te pegpariralem ta. ²⁹ Su ka Manama ta, egpekeiling te hapuy ne egpekewugas.

13

Egmenuwen ta te pegpahale te Manama

¹ Na, pabulus kew paheyinaweey isip taha-suled. ² Kene kew kalingew ne eg-al-alumama te mahaliyug ne ware niyu neileyi. Su due duma dengan ne mig-al-alumama te mahaliyug ne ware nakanengneng te me panalihan bes e seeye. ³ Ikeyid-u niyu seeye se nenaprisu wey seeye se mig-antus, wey gedgerama niyu degma ka keugpe dan.

⁴ Keilangan ne ka asaweey egtahuren te langun, wey kene egpalibibuhey ka alunggun. Su ka egpanlibug wey ka egpangabid, eglegparan te Manama.

⁵ Pakaddiyu kew te peggeyinawa te seleppi, wey keilangan ne egkabennalan kew ke nekey ka due te kaniyu. Su seini ka ingkahi te Manama, “Kene kud iya eg-engkeran sikaniyu wey eg-inniyuhan.” ⁶ Sikan naa ka kene ki egkehe ne egkahi,

“Ka Manama ka talagbulig ku,
purisu kena a egkaaldek.

Nekey ma ka egkeyimu te etew kayi te keddiey?”

12:29 Diy 4:24. **13:2** Hin 18:1-8; 19:1-3. **13:5** Diy 31:6,8; San 1:5. **13:6** Sal 118:6 (LXX).

⁷ Sumsamana niyu ka me pangulu niyu, seeye se migpanulu dengan kaniyu te lalag te Manama. Sumsamana niyu ka neyingumaan te peg-ugpe dan, ne ilingi niyu naa ka pegpalintutuu ran. ⁸ Si Hisu Kristu, kene egkabalbalawan puun pad dengan, kuntee, wey te ware egtamanan. ⁹ Purisu kene kew peuyan te minsan nekey ne lein ne klasi te pegpanulu. Ne meupiya ke egkalig-en ka me pusung ta pinaahi te keyid-u te Manama, ne kene ne pinaahi te balaud meyitenged te egkakeen. Kene egpakabulig sika te seeye se eg-ikul. ¹⁰ Kayi te kanta, ka peglansang ki Hisus diye te krus ka hendue te kanta ne altar. Piru ka me Huidiyu ne migpabulus-bulus pad ne migpanubad, kene egpakakuwa te kapasayluwan te me sale pinaahi kayi.* ¹¹ Ne ka langesa te me ayam, eg-uyanen te labew ne talagpanubad diye te Subla ne Matulus ne Sinabeng isip igpanubad te peglinis te me sale, piru ka me lawa, eg-uyanen dan diye te lihawangan te kampu wey diye dan egtutunga. ¹² Ne iling naan ded, mig-antus degma si Hisus diye te lihawangan te siyudad eyew te pegmatulus te me etew pinaahi te kandin mismu ne langesa. ¹³ Sikan naa, eg-engkeran tad ka tapey ne tuluwen† wey eg-ambag kid eg-antus te pegkeyilew rin. ¹⁴ Su kayi te ampew te tane, ware siyudad ta ne kene egkaawe piru eg-im-imanen ta ka siyudad ne eg-ugpaan ta keureme.

¹⁵ Purisu, keilangan ne egpabulus ki eggsaye te

* **13:10** Te Grigu: ka migpamakey diye te balungbalung, ware katenged ne egkeen te igpanubad diye te kanta ne altar. **13:11**

Lib 16:27. † **13:13** Te Grigu: eggendiyaan ta si Hisus diye te lihawangan te siyudad.

Manama pinaahi ki Hisus, isip halad ne egpuun te be-be[†] te seeye se eg-angken kandin. ¹⁶ Kene kew kalingew ne eggimu te meupiya wey pabulihey kew ka tagse sabeka, su iyan sika ka peghalad ne egpakapahale te Manama.

¹⁷ Tumana niyu ka me pangulu niyu wey paruma-ruma kew kandan, su sikandan ka egtanggu te pegpalintutuu niyu wey ka egpanabak diye te Manama te pegtanggu ran. Emun ke egtumanen niyu sikandan, eggimu sikandan ne due kahale, piru ke kene, egkabehatan sikandan te himu ran wey kene degma egpakabulig sika kaniyu.

¹⁸ Pabulus kew ampu kanami. Nakanengneng key ne malinis iya ka kunsinsya ney wey egkeupian key ne eleg ka langun ne eggimuwen ney. ¹⁹ Eghangyuen ku iya sikaniyu ne eg-ampu keddi eyew egpaliberen e pad te Manama due te kaniyu te kene egkaluhey.

Ka katammanan ne peg-ampu wey pegpanahataha

²⁰ In-uyag te Manama ne egpuunan te keupianan ka Magbebaye ta ne si Hisus. Egpekeiling sikandin te maresen ne talagtameng te me karniru, ne pinaahi te langesa rin, napamalehetan din ka ware katammanan ne kasabutan. ²¹ Ka Manama ka egbehey kaniyu te langun ne meupiya ne ingkeilangan niyu te pegtuman te pegbuut din. Ne pinaahi ki Hisu Kristu, eggimuwen

[†] **13:15** Te Grigu: behas te bibig.

din kayi te kanta ka egpakapahale kandin. Egsay-
een ta si Hisu Kristu te ware egtamanan. Malehet
iya!

²² Me suled ku, eghangyuen ku sikaniyu ne eg-
ayad-ayad egpammineg te intambag ku kaniyu,
su malepet de seini se sulat ku kaniyu. ²³ Igkeupii
ku ne egpakataha kew ne nakalihawang e diye
te prisuwan ka suled ta ne si Timutiyu. Ke ma-
haan de egpekeuma sikandin kayi, egdumeen ku
sikandin te eggendue te kaniyu.

²⁴ Ipangemuste e re te langun ne me pangulu
niyu wey te langun ne keet-etawan te Manama.
Migpangemusta degma kaniyu ka me suled ta ne
matig-Italya.

²⁵ Ka keupiya wey keyid-u ne egpuun te Man-
ama, egkaangken niyu langun.

**Meupiya ne panugtulen: Bibliya ne
Matigsalug
NT in Manobo, Matigsalug**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Manobo, Matigsalug

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Manobo, Matigsalug

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

ab5069ba-a7e6-5f52-a27b-d031ad525738